

VEČERNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XII.
Stev. 250

TELEFON 25-67

POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 11409

Maribor, petek 4. novembra 1938

NAROČNINA NA MESEC:
Prejeman v upravi ali po pošti 10.— din.
dostavljen na dom 12.— din, tujina 25.— din

Cena
1.— din

Zmagalo ni čisto narodnostno načelo

Madžarska ima sedaj 600.000 Slovakov in Ukrajincev — Težke gospodarske in prometne izgube — Karpatska Ukrajina brez središča — Madžarski sen o obnovitvi zgodovinskih mej dokončno pokopan

PRAGA, 4. novembra. Češki in slovaški tisk ugotavlja k dunajski razsodbi, da o njem ni odločilo čisto narodno načelo. Razsodba je bila izrečena s favoriziranjem madžarskih zahtev, ki niso bile zgrajene na čistih narodnostnih, ampak na zgodovinskih in imperialističnih načelih. Dasi je potegnitev pravične meje med Madžari in Slovaki ter Ukrajinci zaradi pomešanosti res težavna, bi moglo obveljati čisto narodnostno načelo samo tedaj, ako bi se bila meja potegnila tako, da bi bilo ostalo pri ČSR enako število Madžarov kakor Slovakov in Ukrajincev na Madžarskem. To se ni zgodilo. S prejšnjimi manjšinami ima sedaj Madžarska okoli 600.000 Slovakov in Ukrajincev. ČSR na te manjšine ne bo pozabila in zahteva za nje enake pravice kot za Madžare v ČSR.

TEŽKE IZGUBE.

PRAGA, 4. novembra. S sklepom dunajskega razsodišča v sporu z Madžarko je zaključen zadnji akt tragedije, ki jo je doživela v drugi polovici letošnjega usodnega leta Češkoslovaška. Vsa država je še vedno pod utisom silnih žrtev, ki jih je zahteval ta zadnji akt. Z Madžari, ki so odcepljeni od Slovaške in od Karpatske Ukrajine (novi uradni naziv doseđanje Podkarpatske Rusije ali Rusinskega, op. ur.) dobi Madžarska tudi okoli 450.000 Slovakov in Ukrajincev. Najhujša pa je izguba Košic, ki so bile doslej kulturno in gospodarsko središče vzhodne Slovaške, ter glavnega mesta Karpatske Ukrajine Užhoroda in poleg njega še edinega drugega večjega mesta Munkačeva. Karpatska Ukrajina nima sedaj nobenega večjega mesta in nobenega, ne političnega ne kulturnega ne gospodarskega središča in nastaja resno vprašanje, ali bo še mogla živeti kot samostojna, avtonomna enota. Razen tega so presečkane na Slovaškem mnoge važne železniške in druge prometne zveze, preostala Karpatska Ukrajina pa sploh nima več nobene železniške zveze z ostalo državo in edino eno samo cestno zvezo druge vrste. Slovaška je izgubila razen tega svoje poljedelsko najrodovitnejše pokrajine, dočim je ostalo Karpatski Ukrajini samo še gorato, agrarno pasivno ozemlje. Z odcepljenim ozemljem so izgubljene tudi ogromne, v milijarde segajoče investicije, ki jih je ČSR zabila v nove prometne zveze, melioracije, upravne, šolske, bolnišniške in druge stavbe.

BLAGODAT MONAKOVA.

Vendar se je treba tudi za to, da Slovaška in zlasti Karpatska Ukrajina sploh nista bili razkosani in izbrisani z zemljevida Evrope, zahvaliti le monakovskemu sporazumu. Namera Madžarov, Poljakov in do neke mere tudi Italijanov je bila, izbrisati ju popolnoma. Šele na pritisk Nemčije se je Italija vdala. Tu je treba iskati vzrok za dejstvo, da je morala ČSR tako drago plačati novo razmejitve in da se narodnostno načelo ni upoštevalo tako absolutno, kakor bi se moralo in kakor se je pričakovalo. Danes je mogoče ugotoviti in priznati, da je bila zagovornica Slovaških in Ukrajinskih pravic na Dunaju Nemčija in zunanji minist. Chvalkovsky je vodil modro politiko, ko je ČSR naklonil na Nemčijo. To je ohranilo Slovaško in Karpatsko Ukrajino, čeprav obe okrnjeni. To pa je ohranilo tudi slovaško glavno mesto Bratislavo, s katerim se ČSR še dalje dotika Donave in njenega prometa. Enako je ohranjena Nitra.

PRICETEK NOVEGA DELA.

Po teh težkih izgubah je ČSR teritorialno, prometno in gospodarsko okrnjena, toda rešena doseđanjega bremena tujih manjšin. Ko bodo te dni odstopljeni

Madžarom prisojeni kraji, se bo pričelo delo nove organizacije in obnove republike. Predvsem bo izvoljen novi prezident, uveljavljena bo nova federativna ustava in izdelali se bodo načrti za novo organizacijo prometa in gospodarstva. Gradile se bodo nove železniške in cestne zveze. Čehi, Slovaki in Ukrajinci imajo dovolj energije, da si uredijo svoj dom za novo in složno življenje treh bratskih slovanskih narodov. Za bodočo so s tem odstranjene vse nevarnosti.

RAZBIT MADŽARSKI SEN.

BUDIMPEŠTA, 4. novembra. Po prvem navdušenju, ki je zavlada na Madžarskem po dunajski razsodbi, se opaža tudi razočaranje. Že v sredo zvečer je del manifestacij prešel v demonstracije. Demonstranti so izjavljali, da vlada razsodbe ne bi smela sprejeti, ker Madžarska ni dobila Bratislave in Nitre in ne skupne meje s Poljsko. Sedaj pa se opaža še večje razočaranje. Dunajska razsodba je za vselej pokopala madžarski

sen o obnovi nekdanje zgodovinske Ogrske. Madžari sedaj tudi sami priznavajo, da nekdanjih mej nikoli več ne bodo dosegli. Bude se iz sanj preteklosti in pričenjajo spoznavati, da so res minili stari časi narodnih imperializmov in da je nova doba zgrajena na načelu narodnosti. Vendar se tolažijo še s tem, da okrnjena Karpatska Ukrajina ne bo mogla samostojno živeti in se bo sama, prostovoljno priključila Madžarski. Oglašajo pa se tudi glasovi, ki napovedujejo v kratkem novo revizijo in mislijo pri tem na Romunijo.

POHOD MADŽARSKIH ČET.

BUDIMPEŠTA, 4. novembra. Madžarska se pripravlja na prevzem ozemlja na Slovaškem in v Karpatski Ukrajini, ki ji je bilo prisojeno od razsodišča na Dunaju. Po sporazumu češkoslovaških in madžarskih strokovnjakov bodo jutri zjutraj prekoračile madžarske čete Donavo in vkorakale na Žitni otok ter ga zasedle. V nedeljo se bo nadaljeval pohod v ostalo obdonavsko ozemlje. Za zasluge pri akciji za vrnitev madžarskih krajev je regent Horthy odlikoval min. predsednika Imrédyja, zun. minist. Kanyo in prosv. ministra Telekyja z velikim križem za zasluge.

MNENJE AMERIKE.

NEW YORK, 4. novembra. »New York Times« pišejo v komentariju k sklepmo dunajskega razsodišča, da je premoč totalitarnih držav nad demokratičnimi v Evropi sedaj jasno dokazana. V Evropi odločata sedaj Nemčija in Italija, ne več Anglija in Francija.

Pakt štirih velesil

CHAMBERLAIN PRIPRAVLJA VELIKO MEDNARODNO AKCIJO IN BO OBISKAL MUSSOLINIJA TER HITLERJA. SE PREJ PRIDE GÖRING V LONDON.

LONDON, 4. novembra. V tukajšnjih političnih krogih se zatrjuje, da pripravlja Chamberlain veliko akcijo za popolno pomirjenje Evrope. Chamberlain bo uvedel to akcijo po diplomatski poti, vendar je že sedaj gotovo, da bo pozneje, najbrže meseca decembra odpotoval ministerski predsednik Chamberlain v Rim k Mussoliniju, meseca januarja pa v Nemčijo k Hitlerju. »Daily Herald« pa poroča s tem v zvezi, da ni izključeno, da bo maršal Göring še tekom novembra prispel v London. Pozneje bi bil povabljen tudi Hitler, ker pa je kot prezident nemške republike suveren, bi imel tudi njegov

obisk v Angliji tako obeležje. Vse to bi služilo pripravi za konferenco štirih velesil, katere naloga bi bila urediti dokončno vse evropske in druge mednarodne probleme, zlasti pa vprašanja omejitve oboroževanja, vprašanje kolonij, ter ustvariti trajno organizacijo obeh avtoritarnih in obeh demokratičnih evropskih velesil. V Chamberlainovem načrtu je ustvaritev tudi neke sinteze med zvezo štirih velesil in reformirano Zvezo narodov. Chamberlain upa, da bo pri tem našel zlasti podporo pri Hitlerju, ki zagovarja iste ideje.

Govor princa Konoje

JAPONSKA BO TAKO DOLGO NADALJEVALA BOJ PROTI KITAJCEM, DOKLER NE BO STRT BOLJŠEVIŠKI UPLIV.

TOKIO, 4. novembra. Japonski ministerski predsednik princ Konoje je imel večeraj govor po radiu, v katerem je obrazložil historiat spora s Kitajsko in boje do zavzetja Hankova in Kantona. Japonska ne želi, da bi Kitajska propadla, ampak da se obnovi, da bo mogla sodelovati s kitajskim narodom. Japonska se bojuje v glavnem proti boljševizmu kot sovražniku vsega sveta. Cilj kominterne je boljševizirati vso Azijo. Zato se Japonska ne bo nehala vojskovati proti Čangkajšku, ker se skriva za njim le boljševizem. Sreča je, da Nemčija in Italija razumeta Japonsko in jo moralno podpirata. Zavzetje Hankova še ne pomeni konca bo-

jev, prava vojna se v resnici šele pričinja, zato mora japonski narod napeti vse sile, da doseže svoj končni cilj. V komentarijih k temu govoru pa pravijo listi, da bi bila Japonska pripravljena skleniti mir tudi s kuomintangsko stranko, ako odstrani svoje sedanje voditelje, se odreče protijaponski propagandi in obrne hrbet boljševizmu. V nasprotnem primeru bodo Japonci prodirali dalje proti Čangkingu, kjer je sedaj Čangkajškova vlada in vojska.

TOKIO, 4. novembra. Japonska vlada namerava skleniti pogodbo z Mandžukuum in novo Kitajsko. Ta pogodba naj bi zamenjala pakt 9 sil.

Zapiski

Jules Romains o miru

»Ne preklinjamo brez vzroka vselej znova strahot svetovne vojne. Hvaležni smo odločnim možem, ki se v Monakovem niso bali odgovornosti, da s tem ohranijo mir vsemu kulturnemu svetu. Motijo se namreč oni, ki mislijo, da bi Francija več dosegla in ne bi prišlo do vojne, tudi če bi bila bolj nepopustljiva. Brez močnega letalstva se takega stališča ni dalo zavzeti. Motijo pa se tudi oni, ki mislijo, da se dajo z diktaturo zopet popraviti vse slabosti kot s čarobnim pristanom. Tak poizkus bi bil bolj podoben zadnji poživljajoči morjijski injekciji pri umirajočem. Vendar pa bo dobra vlada gotovo marsičemu odpomogla.«

Naša trgovina z Nemčijo

»Times« posvečajo finančnemu in trgovskemu sporazumu med Jugoslavijo in Nemčijo mnogo pozornosti. »Ni verjetno, da bo imela Jugoslavija od večje Nemčije več koristi, kot jih ima zdaj in tudi jugoslovanski izvoz v Nemčijo je že dosegel svoj višek. Vsako povečanje bo verjetno le začasno.«

Zgodovina se bo vprašala...

Po dolgem času je pred dnevi zopet spregovoril Lloyd George. Dejal je, da stopa na mesto sproščenja po monakovskem sporazumu občutek sramu, kajti mir je bil pridobljen za ceno vesti in časti. O zadnjih velikih dogodkih pa je priznal: Pripravljeni nismo bili niti mi sami, kaj šele, da bi branili druge. To je naš edini odgovor, zakaj se nismo postavili v bran. Zgodovina se bo nekoč vprašala, ali more nesposobnost opravičiti nezvestobo. V zadnjem času smo stopali po stopnicah časti vedno niže in niže in vprašati se moramo, ali je mogoče na tej poti stopiti še niže... Kam pojdejo zdaj majhni narodi? Po pomoč ne bodo hodili več k Franciji in Veliki Britaniji, temveč bodo hodili in se zbirali v Berchtesgadnu, kjer bodo iskali zaščite in pomoči...

Nepričakovana odkritost

O japonskih namerah na Kitajskem se je zelo odkritosrčno izrazil novi japonski poslanik v Rimu, Sinatori: Kitajska naj bo za Japonsko nov Mandžukuo s federativno vlado po vzgledu ameriških Združenih držav. Japonska bo spoštovala pravice tujih velesil na Kitajskem, vendar pa je doba britanske hegemonije na vzhodu za vselej končana in bo zavzela to mesto Japonska. Nemška trgovina se bo lahko nadalje udeleževala na Kitajskem in bo imela prednosti pred drugimi.

Prepozno

Angleška laburistična stranka je izdala manifest, v katerem govori o »britanski sramoti in nevarnosti« ter pravi: Vojne nas ni rešil Chamberlain in njegova stranka, ki so nas pripeljali v tako strahotno vojno nevarnost, ki jo je bilo treba tako drago plačati, ampak Beneš, ki je sprejel žrtve, ki jih je zahteval Hitler.

Anglija in Španija

Angleški zunanji minist. lord Halifax je še jasnejše od sira Johna Simona izrazil britansko stališče: zbliznanje z Nemčijo in oboroževanje. V Parizu in v angleški opoziciji vzbujajo pri tem največ vznemirjenja stališče angleške vlade glede Španije. Danes je Vel. Britanija že tako daleč, da mora Halifax poudarjati: Prav gotovo se hoče Anglija pogajati z Nemčijo, toda na podlagi enakosti. Nemčija bi namreč že hotela razmerje letalstva 3:1 za Nemčijo.

Maribor, novembra.

Maršal Čangkašek še vedno napoveduje nadaljnji odpor Kitajcev proti Japoncem, vendar ne more biti za nikogar nobenega dvoma, da se kitajski poraz ne da več popraviti in da je mongolska dežela vzhajajočega sonca s trla odporno moč in voljo mongolske dežele sredine. Ta dežela je merila pred ocepitvijo Mandžurije 8,414.500 kvadratnih kilometrov in imela okoli 450.000.000 prebivalcev. Japonska s 381.000 kvadratnimi kilometri in le 70 milijoni prebivalcev je nasproti njej pravi pritlikavec, tako nekako kakor Belgija nasproti Nemčiji. Kar je pa še mnogo bolj poučno, je dejstvo, da je doseglo to zmago nad 450 milijoni Kitajcev komaj 1 milijon oboroženih japonskih vojakov. Ako računamo, da je le vsak deseti Kitajec sposoben za vojaško službo, bi mogla Kitajska postaviti nasproti tej mali četi milijon Japoncev 45 milijonov svojih bojevnikov, in če bi šli ti nad nje s fračami kakor David nad Goljata, bi jih morali pobiti.

Ob primerjanju teh števil se zdi zato japonska zmaga nad Kitajci kakor najčudovitejša pravljica, a je v resnici trda in neizprosna resnica. Ta pa nas znova, kakor neštete druge v človeški zgodovini, uči, da v spopadih med narodi, pa naj bodo ti spopadi duhovni ali fizični, vendarle ne odloča samo število, kakor pri nas mnogi tako radi mislijo, ampak da je nad številom odločujoče še neko drugo, vse bolj važno razmerje: razmerje zavesti, skupnosti, odločnosti in narodne volje. Samo to razmerje med kitajskim in japonskim narodom je odločilo to številčno sicer tako silno neenako vojno.

Kitajci so neorganizirana množica brez čuta narodne zavesti, brez volje do ustvaritve narodne in državne sile in brez poleta. Ta množica ni še nikoli odločala sama o sebi in se sama zase še nikoli ni brigala. Za njo so odločali v prejšnjih časih cesarji in velikaši, v novejših pa generali, ki so se le prečesto rekrutirali iz bivših razbojnikov. Ti so se z naropanim denarjem obdali z najetimi vojaškimi četami, prirejali po Kitajski bojne pohode, ropali lastne ljudi in jih izročali na milost in nemilost svoji soldateski. Narodne vojske, ki bi izhajala iz zavesti in splošne vojaške dolžnosti, Kitajci nikoli niso poznali in je še sedaj ne poznajo. Oni sami se za politiko in vojsko sploh ne brigajo in njim so sovražne vse čete, pa naj bodo njihove lastne ali japonske. V vseh vidih samo nesrečo, pred katero je treba spraviti na varno imetje in življenje, pred katero je treba bežati in prositi bogove zaščite in pomoči. Zato je Kitajcu vojna elementarna nesreča, kakor povodenj, potres in kuga in mu je tudi prav vseeno, kdo s svojo oboroženo silo nad njim vlada, nebeški cesar, prezident Čangkašek, kak roparski poglavar ali tuji Japonec. Japonca sovraži morda za spoznanje bolj, ker ni kitajski domačin in še bolj morda zaradi tega, ker vidi v njem vteleseno neko silo, ki njemu manjka, kajti slabič vedno sovraži močnejšega.

Spričo vsega tega nam postane čisto razumljivo, kako in zakaj si je moglo milijon Japoncev podvreči 450 milijonov Kitajcev, razumljivo pa tudi, da za take narode dandanes na svetu ni več veljave. Taki narodi si svoje svobode ne morejo ohraniti in podležejo drugemu, ki je discipliniran, samozavesten in se zaveda, da mu je določeno neko narodno poslanstvo, ki sega nad letargično vdanost v usodo.

Zato je Kitajska velik nauk za vse narode na svetu, ki se s Kitajci vred še vedno vdajajo krivi veri, da je mogoče tudi v četrtem desetletju dvajsetega stoletja živeti tako, kakor je bilo n. pr. v prvem, in se pri tem zanašajo na svojo številčno moč, razširjenost in zgodovino. Med take narode bi mogli šteti v Evropi tudi Angleže, ki žive še danes do neke mere v zanašanju na svojo veliko številčno moč, geografsko razširjenost in stoletno veljavo, ne da bi uvedli niti splošne vojaške dolžnosti, kakor jo imajo celo male in najmanjše evropske države.

Tudi gornja zbornica

ZA RATIFIKACIJO SPORAZUMA Z ITALIJO JE GLASovalo V LORDSKI ZBORNICI 55, PROTI PA LE 6 ČLANOV.

LONDON, 4. novembra. Angleška gornja zbornica je včeraj s 55 glasovi proti 6 sprejela angleško-italijanski sporazum.

LONDON, 4. novembra. Labouristični poslanec Morrisson je v seji angleškega parlamenta, ki je obravnavala narodno obrambo, napadel vlado ter ji očital, da ni znala organizirati obrambe. Dejal je, da bi sovražnik lahko London več dni obmetaval z bombami in bi ga nihče ne mo-

gel pregnati, ker pač Anglija nima dovolj obrambnega orožja na razpolago. Notranji minister sir Samuel Hoare mu je odgovarjal in izjavil, da bo vlada zgradila večje število zaklonov. Tudi vojni minister Hore-Belisha je branil vlado; l. 1935 Anglija še ni imela protiletalskih edinic, danes pa ima že 5 divizij s preko 100.000 vojakov. »Vsak mesec bo narodna obramba močnejša!«

Anglija in Italija

KAKŠNE BODO POSLEDICE UVELJAVLJENJA ANGLEŠKO-ITALIJANSKEGA VELIKONOČNEGA SPORAZUMA. — ITALIJA DOBI POSOJILLO.

LONDON, 4. novembra. Diplomatski dopisnik »Timesa« razpravlja o naslednjih ratifikacije angleško-italijanskega sporazuma in pravi, da bosta angleški veleposlanik v Rimu, lord Perth, čim bo izročil kralju Italije in cesarju Abesinije (priznanje aneksije Abesinije! Op. ur.) nove akreditive, in italijanski zunanji minister grof Ciano sredi t. m. podpisala posebno izjavo, s katero bo uveljavljen angleško-italijanski velikonočni sporazum. V tej izjavi se bosta obe državi odrekli poizkusu spremeniti sedanji status quo glede raz-

merja sil na Sredozemskem morju. Tako po uveljavljenju sporazuma, a verjetno meseca januarja, bo sklenjen med Anglijo in Italijo tudi sporazum o izmenjavi vojaških informacij. Prav tako bo sklenjen sporazum o vzajemni ureditvi odnošajev na Bližnjem vzhodu. Ukinjena pa bo vsa medsebojna sovražna propaganda. Zelo verjetno pa je končno tudi, da bo dobila Italija v Angliji veliko posojilo, ki ga bo porabila za kolonije, v prvi vrsti za Abesinijo.

Italija v Romuniji

NAMESTO ČEŠKOSLOVAŠKE IN FRANCIJE BO POSLEJ ITALIJA DOBAVLJALA ROMUNJI OROŽJE.

LONDON, 4. novembra. »Daily Telegraph« poroča iz Bukarešte, da je prispele tja italijanska gospodarska delegacija, čija, ki se pogaja z romunsko vlado o uvedbi novih gospodarskih, zlasti trgovinskih odnošajev med Romunijo in Italijo. Gre predvsem tudi za dobavo vojaških letal Romuniji s strani Italije. To dokazuje tudi dejstvo, da vodi delegacijo znani italijanski strokovnjak za letala

Riccardo. V Romuniji so namreč silno razočarani nad kvaliteto letal, ki jim jih je dobavljala Francija. Odslej francoskih letal Romunija ne bo več kupovala. V Italiji bo naročila dalje tudi več novih bojnih ladij. V splošnem hoče zavzeti Italija v Romuniji glede dobave orožja položaj, ki sta ga doslej zavzemali Češko slovaška in Francija.

Princ Pavle v Romuniji

BEOGRAD, 4. novembra. Sinoči ob 22. uri je Nj. Vel. knez namestnik Pavle odpotoval v Romunijo, kjer bo nekaj dni gost na lovu pri Nj. Vel. romunskem kralju Karolu II.

Atentat na nemško ladjo v Ameriki

WASHINGTON, 4. novembra. Na ladji »Vancouver«, ki je last Hamburg—Amerika linije, in je bila zasidrana pred Oacklandskim pristaniščem v Kaliforniji, je na vodni višini nastala eksplozija. Kapitan je izjavil, da se mu zdi eksplozija čudna ter jo je morala povzročiti bomba. Razgnalo je ladijski kotel in ladja se je kmalu potopila. »Vancouver« je bila posestrima nemške ladje »Deutschland«, ki je pred nekaj dnevi skoro zgorela v višini Nove Fundlanije. Po vsem tem bi bilo sklepati, da obstoji organizacija, ki sistematično uničuje nemške ladje.

Avtoritarna demokracija

PRAGA, 4. novembra. Na seji vodstva agrarne stranke je imel predsednik Rudolf Beran, ki je tudi kandidat za novega predsednika, velik govor, v katerem je dejal, da zahteva češki narod avtoritativno demokracijo, ki se bo osvobodila vseh zablod preteklosti in ne bo poznala ne leve ne desne. Tako demokracijo bo ustvarila nova velika narodna stranka, ki se bo ustanovila iz raznih dosedanjih z mladimi ljudmi na čelu. Prav tako se bo spremenila tudi zunanja politika.

PRAGA, 4. nov. (Avala.) Izvrševalni od-

Vse kaže, da žive tudi Angleži v enaki usodni zmoti, kakor so živeli Kitajci do sedanjega svojega poraza. Sele dogodki zadnjih mesecev so jim pričeli odpirati oči in so jim povedali, da bi se jim moglo, ako bi se zapletli v vojno, zgoditi nekako podobno kakor Kitajcem. Zato so se vojni tudi izognili in slave sedaj »zmago« nad vojno, domišljjujoč si, da jo je preprečila njihova modrost.

Podobni Kitajcem in Angležem, seveda v skrajno malem, smo pa tudi mi,

bor češke socialnodemokratske stranke bo imel 10. t. m. obči sestanek, ki naj sklene potrebno za izredni kongres stranke. Kongres stranke bo imel samo eno točko na dnevnem sporedu: razpust stranke in vseh njenih formacij.

POSLEDICE NOVE POLITIKE ZA ABESINIJO.

CAPETOWN, 4. novembra. Vlada Južne Afrike je priznala italijansko okupacijo Abesinije.

LONDON, 4. novembra. Bivši abesinski cesar Haile Selasie je tožil angleško telefonsko in radijsko tvrdko »Cable and Wireless Co.« za odškodnino v višini 10.000 funtov (okoli 25 milijonov dinarjev). Pri razpravi, ki je bila včeraj v Londonu, je branilec tvrdke opozarjal na Chamberlainov zadnji govor, v katerem je angleški predsednik dejal, da bo Anglija priznala italijansko okupacijo Abesinije. Sodišče je razpravo preložilo na 1. december.

BOMBARDIRANJE VALENCIJE.

LONDON, 4. novembra. Po poročilu nacionalistov napredujejo njihove čete v bitki pri Ebru. Posebno hudi boji so južnovzhodno od Gandeze. Na Valencijo so včeraj uporniški aeroplani metali bombe. Ena je padla na neko angleško trgovsko ladjo in ranila nekega častnika.

HITLER BO ZOPET GOVORIL.

BERLIN, 4. nov. Hitler je prispel v Weimar na turinški »Gautag«. Danes zvečer bo prisostvoval v mestnem gledališču pred stavi »Aide«. Jutri bo veliko zborovanje in Hitler bo imel govor.

Slovenci. Se vedno živimo tako, kakor da nas bo že obranila pred nezgodami neka tuja sila, predvsem seveda slovaška. Toda te sile ni nikjer. Za nas se ne bo ganil nikjer nihče, ako se ne bomo sami s svojo notranjo povezanostjo, odločnostjo in trdno voljo do življenja. Naše malo število naj nas pri tem ne moti, kajti tudi to nas uči Kitajska, da je enotna narodna volja vse silnejša kakor številčna sila.

—r.

Seja praške vlade

PRAGA, 4. nov. Za danes popoldne je sklicana seja celotnega kabineta. Člani slovaške vlade so zbrani polnoštevilno v Pragi, od karpatsko-ukrajinske vlade pa se bo udeležil seje le notranji minister Bačinski, ki biva že nekaj dni v Pragi. Na seji sveta ministrov bo poročal predvsem zunanji minister Chvalkovsky o konferenci dunajskega razsodišča.

GARANCIJA MEJ ČSR.

BRATISLAVA, 4. novembra. Predsednik slovaške vlade msgr. Tiso je izjavil, da bosta Nemčija in Italija garantirali novo slovaško-madžarsko mejo.

AMERIKA ZA ČESKE BEGUNCE.

WASHINGTON, 4. nov. Amerikanski rdeči križ je podaril češkim beguncem iz Sudetov 5000 zabojev z živili, kondenziranim mlekom, igračkami za božično darilo otrokom itd. ter večjo vsoto denarja.

NEMSKI ZNAK NA SLOVAŠKEM.

BRATISLAVA, 4. nov. Slovaška vlada je dovolila nemški znak v deželi.

CIANO SE VRAČA.

DUNAJ, 4. nov. Italijanski zunanji minister grof Ciano je imel včeraj dopoldne daljše razgovore z Göringom. Popoldne je bil njima na čast lov v Lobau. Zvečer je Ciano odpotoval v Rim.

BELGIJA NE DA KONGA.

BRUXELLES, 4. novembra. Ministrski predsednik Spaak je izjavil, da se bo Belgija z vso silo uprla, če ji bodo poizkušali odvzeti Kongo.

PREORIENTACIJA V RUSIJI?

MOSKVA, 4. novembra. »Pravda« in »Izvestija« prinašata že nekaj dni pohvalne članke za sovjetske intelektualce in funkcionarje in se pritožujeta, da v nekaterih strokovnih organizacijah intelektualce še vedno premalo cenijo, kar je nemumno in zastarelo stališče. Širijo se glasovi, da pomeni to preokret v sovjetski »izčiščevalni politiki«, ki je prizadevala pred vsem intelektualce in ki jo nameravajo od sedaj naprej opustiti. Podobno tendenco je opažati tudi v Barceloni pri pravci proti POUmovcem.

JAPONCI PROTI ZVEZI NARODOV.

TOKIO, 2. novembra. Japonska vlada je prepovedala vse organizacije, ki imajo smoter podpirati Zvezo narodov.

Volivno gibanje

Za Dimitrija Ljotiča še ni gotovo, če bo prijavil svojo listo.

Zanimivosti rezultatov volitev 1. 1935. Po uradnih podatkih je bilo 1. 1935 za listo Boška Jevtića oddanih 1.748.021 glasov, za dr. Mačkovo pa 1.075.389. Po banovinah je bilo oddanih glasov: v dravski za Jevtića 125.105, za dr. Mačka 22.226, v savski 174.504 in 140 tisoč 393, v vrbaski 119.409 in 97.563, v primorski 68.380 in 133.307, v drinjski 215.186 in 106.557, v zetski 154.701 in 31.847, v dunavski 348.179 in 132.019, v moravski 255.075 in 64.652, v vardarski 255.075 in 44.092, na področju Beograda z Zemunom in Pančevom pa 31.975 in 9.733. Jevtić je dobil 303 mandate, dr. Maček pa 67. Ta rezultat je posledica volivnega zakona. V okraju Dolnja Stubica je bil rezultat posebno zanimiv: opozicijski kandidat Kemfella je dobil 10.222 glasov, vladni pa 132. Za poslanca je bil proglašen vladni kandidat Vinko Belinić. Od 302 Jevtićevih poslancev je samo 166 imelo absolutno večino v svojih okrajih, 136 pa jih je bilo izvoljenih zaradi volivne aritmetike. Tako so v treh okrajih savske banovine postali poslanci Jevtićevi kandidati, ki so zbrali samo po 13, 22 in 32 odstotka oddanih glasov. Zagrebški »Obzor« pravi, da se iz teh rezultatov more videti, kako se bo godilo tisti listi pri volitvah 11. decembra, ki bo ostala v manjšini.

Kandidati na dr. Mačkovi listi v Celju. Za skupnega kandidata JNS in socialistov je bil določen dosedanji posl. JNS g. Ivan Prekoršek. Kandidat slovenske opozicije na listi dr. Mačka je magister g. Fr. Gradišnik.

BORZA. — Curih, 4. nov. — Devize: Beograd 10, Pariz 11.735, London 20.975, New York 440.75, Milano 23.475, Berlin 176.50, Praga 15.12.

Vremenska napoved:

Menjajoče se oblačno, morda mestoma nekoliko dežja, milo vreme.

Pomanjkanje letal — vzrok francoskega popuščanja

Mesec dni po zadnji, največji povojni krizi, ko je izgledalo, da je izbruh vojne neizogiben, prihaja olagoma na dan, kateri čimtelji so povzročili, da so takozv. zapadne demokracije, Anglija in Francija, popustile zahtevam Nemčije. Izkazalo se je, da je bil v nemali meri vzrok tega nepričakovanega popuščanja poleg številnih drugih, več ali manj važnih, tudi nezadovoljivo stanje aviacije v obeh državah.

V Angliji je prišlo še tekom debate v Spodnji zbornici do ugotovitev, da se je pokazalo v zadnji krizi, takoj pri prvih pripravah, da protiaeroplanska obramba ne odgovarja, da je zastarela in nezadostna. V francoskem parlamentu se je o vzrokih slabega zadržanja Francije Münchenu manj razpravljalo, debata je bilo zelo kratka; prihaja pa tudi v Franciji po enem mesecu do izraza nezadovoljstvo s sedanjim stanjem francoskega vojn. letalstva, zaradi njegove nepopolnosti, ki da je v nemali meri slabilo Daladierjevo stališče v Münchenu in ga sililo k popuščanju. Na to opozarjajo predvsem Daladierjevi sodelavci sami, braneč njegovo zadržanje, med njimi tudi sam poročevalec odseka za letalstvo v parlamentu Paul Rives.

Francozi so ob zadnji neposredni vojni nevarnosti razočarani morali ugotoviti, da jih sicer Maginotova obrambna črta varuje odlično pred udorom nemške suhozemske sile na francosko ozemlje, ne štiti pa francoskega zaledja in zlasti ne Pariza samega pred možnostjo letalskih napadov. Spričo znane nemške teze o totalitarni vojni pa je samo po sebi umevno, da bi bil ves napad osredotočen ravno na zaledje in v prvi vrsti na Pariz, ki je največje središče francoske vojne industrije. To bi opravljale nemške letalske sile, ki so modernejšee od francoskih, ki datirajo iz različnih dob po vojni (Potez 63, Bloch 131, Amiot 34), učini: je najstarejši nemški aparat iz l. 1936! Pa tudi številčno, izgleda, Francozi zaostajajo za Nemci. Po izjavah maršala Goeringa šteje nemško zračno brojnico danes 6000 aparatov. Rives ne prevzame tej številki, domneva pa, da bo pravilno okrog 4500 letal, ki jim pa moremo Francozi postaviti po robu, po njegovih lastnih navedbah, največ 2000, in to po večini starejšega tipa! Francozi pa zaostajajo tudi v številu izvežbanih pilotov in ostalega moštva v aviaciji, kar vse potrebuje dalj časa, da se izpopolni.

Opisana zaostalost francoskega letalstva je posledica dejstva, da je Maginotova linija skoro dve desetletji požirala večino vojnih kreditov in posojil, na drugem mestu je bila vojna mornarica, letalstvo pa je ostalo zanemarjeno. Nemčija je nasprotno skoncentrirala, odkar se zopet oborožuje, glavno pažnjo razvoju letalstva, kot najmodernejšega in učinkovitega vojnega sredstva in v njem obstoj: tudi danes v glavnem njena premoč nad vojnimi silami Zapada. To stanje upravičeno zadaje Francozom težke skrbi in do neke mere osvetljuje njihovo slabo zadržanje pred mesecem dni.

Pariz leži, oziraje se na sedanjo historno kapaciteto modernih aparatov, v neposredni bližini meje ter je vsak trenutek izpostavljen napadom iz zraka, ki bi se spričo številčno šibkejšega francoskega letalstva ne dali preprečiti v celoti. Pariz je največji center vojne industrije v Franciji, v prvi vrsti letalske in drugih vrst modernega orožja. Uspešen napad nanj lahko omrtviči vso francosko vojno industrijo, kar bi postalo med vojno lahko usodno. Že ves čas po vojni se sicer dela na dekoncentraciji francoske vojne industrije iz Pariza v center in na jug Francije, kar se je pa dosedaj izvedlo le v manjši meri. S prihodov vojske generala Franca na Pireneje pa je tudi ta del Francije izpostavljen letalskim napadom nemških in italijanskih letal, s katerimi Franco razpolaga v obilni meri in tudi že gradi z vso naglico ob meji oporišča za nje.

Poleg izpopolnitve letalskih sil stoji Francija tudi pred nalogo, da si izgradi tako učinkovito protiaeroplansko obrambo, da bo Pariz varen pred vsakim napadom iz zraka. To pa zahteva časa hitrega dela in složnosti vseh čimteljev letalske industrije.

Novice

Kako je na Kočevskem

Prvič sem med Kočevjarji in so zato impresije močnejše, kakor bi bile sicer. Sicer pa to ni važno, ampak le tisto, kar je vzrok tem impresijam, ali po naše nekako čustvenim razgibanjem. Po nekaj razgovorih, ki sem jih imel tod okoli, sem ugotovil nekaj značilnega in to je, da sta si naša severna meja in pa »kočevski otok« v nečem slična. Kakor so na Kozjaku in drugod ob meji slovenski ljudje pretežno hlapci, vozniki, drvarji, oglarji, kočarji in polgruntarji ter imajo vsa večja in boljša posestva v rokah tujci, tako je tudi tukaj na Kočevskem povsem slično gospodarsko in socialno razmerje. Razlika je samo v tem, da prehajajo na severni meji iz leta v leto bolj in bolj slovenska posestva kolikor jih še je, v tuje roke, dočim držje Nemci na Kočevskem, tako zvani Kočevjarji, svojo zemljo trdo in je ne dajo tujerodcu. Če je slučajno na prodaj kakšno posestvo Kočevjarja, takoj poseže vmes organizirana kočevarska skupnost, ki ne dopusti, da bi kupil zemljo Slovenec.

Zato je na Kočevskem le malo Slovencev — večjih posestnikov. Ker pa Kočevjarji smatrajo gotova dela za manjvredna, morajo jemati v službo delavce in sposobne Slovence — ta »neumne Kranjce«.

Kočevjarji so torej prisiljeni zaposliti slovenske ljudi; tega pa se Slovenci premalo zavedajo in so vse preveč ponižni, mehki in hlapčevski. Menijo, da so oni odvisni od gospodarjev — Kočevjarjev, je pa prav za prav obratno.

Slovenec je torej na Kočevskem dober za hlapca, voznika, drvarja in podobno, nikakor pa ni vreden kakšne lažje zaposlitve. Za to so tukaj Kočevjarji, ki jih do-

bite po občinskih in drugih uradih, v službah organistov itd. Slovenec je stradan na Kočevskem za pritepenca, za katerega je dobro vse, še tako poniževalno.

V svet je vztrajno pošiljana vest o tem, da je »Kočevski otok« kompaktno naseljen s Kočevjarji. To pa nikakor ne drži, kajti na Kočevskem sta dve tretjini Kočevjarjev, ena tretjina pa je Slovencev. Čisto kočevarski je samo kraj Verderb, ki ima samo štiri hiše; pa še od teh ima ena slovensko ime. Sicer pa je n. pr. v samem Kočevju 2000 Slovencev in 1000 Kočevjarjev, tako da niti o kočevarski metropoli ne moremo reči, da je kočevarska.

Ker je torej dejstvo takšno, da je ta »Kočevarski otok« narodnostno mešan, je popolnoma na mestu, da morajo izginiti do 15. novembra t. l. vsi nemški napisi in, da se morajo krstna imena pisati po slovensko. Tako bo moral v kratkem zamenjati Schemisch Karl »Gemischtwaren Handlung« s »trgovino z mešanim blagom«, ali pa Pangretitisch »Gasthaus zur Sonne« z gostilno pri soncu. Vprašanje je samo, če bo v njegovem srcu po tem aktu še vedno sijalo tako zlato in veselo sonce.

Pač pa bodo po mojem mnenju z veseljem pozdravili te spremembe Slovenci, ki delajo tu za dve tretjini Kočevjarjev, ki so dobro organizirani in, ki se jasno zavedajo, da jim je v skupnosti osiguran njihov obstoj. Upam pa, da ne bo ostalo samo pri tem zunanjem zadoščenju, ampak da bo slovenski živelj na Kočevskem v bodoče tudi socialno zaščiten in, da se mu bo dala možnost gospodarskega napredka. To terja od nas vseh interes slovenskega naroda. duš.

Lesna žaga v plamenih

OGROMEN POŽAR UNIČIL LÖSCHNIGGOVO ŽAGO IN DEL LESNEGA SKLADIŠČA. — NAD ¼ MILIJONA ŠKODE.

Okoli 1. ponoči je izbruhnil v spodnji žagi lesnega trgovca Avgusta Löschnigga med Puščavo in Sv. Lovrencem na Pohorju požar, ki je v hipu zajel celo poslopje in se z bliskovito naglico razširil na velike skladovnice desk in lesa. Na pomoč so takoj prispeli gasilci od Sv. Lovrenca, iz Selnice, Ruš in Maribora. Žage niso mogle kljub velikemu naporu več rešiti, pač pa so obvarovali pred ognjem del lesne zaloge. Kako je požar nastal, za enkrat še ni točno ugotovljeno, su-

mijo pa da se je vnela os pri stroju, od koder je iskra zanetila žagovino. Ko je bilo poslopje že v plamenih, so se ljudje spomnili, da v žagi spi žagar Ferdinand Kranjc z ženo in 3 otroci. Mirno spečo družino, ki ni slutila, kolika nevarnost ji preti, so požrtvovalni gasilci v zadnjem trenutku rešili pred strašno smrtjo v plamenih. Škoda se ceni nad pol milijona dinarjev, ki je le deloma krita z zavarovalnino.

Umor v Celju pred razjasnitvijo

Izmed mnogih domnev o identičnosti umorjene ženske, ki je bila najdena v sredo zjutraj za Westnovo tovarno na ozemlju teharske občine, se je včeraj zjutraj vzdrževala ta, da je ženska F. Florjanc iz Polzele, morilec pa A. G., ki naj bi ga videla gostilničarka pri »Ameriki« v Sp. Hudinji z umorjeno. A. G. so res zaprli, toda izkazalo se je, da ni kriv in so ga obdržali le, da obsedi neko kazen dveh mesecev. Proti popoldnevu se je tudi javila na policiji Florjančeva iz Polzele, obenem pa je že nastal v preiskavi popoln preobrat. Pazniki jetnišnice so namreč spoznali v umorjeni Vrbovšek Nežo iz Zibike pri Rog. Slatini, ki je bila pred tednom dni izpuščena iz preiskovalnega zapora, ko je državno

pravdnništvo uma knilo proti njej naprjeno ovadbo, da je skušala zastrupiti moža. Vrbovškova je doma iz Zibike in se je drugič poročila v okolico Rogateca s približno 10 let starejšim možem, ki mu je okrog 60 let. V torek je prišla v Celje in prenočila v gostilni Z., naslednji dan pa je hotela na sodnijo. Bajse se je nameravala ločiti od sedanjega moža in je že imela drugega. Včeraj popoldne so se orožniki iz Stor odpeljali v Rogatec in upali je, da bo prav kmalu umor razjasnjen.

Smrt pod avtomobilom

Pri Sv. Benediktu v Slov. gor. se je včeraj zgodila smrtna avtomobilska nesreča. 35-letni posestnik Jakob Mlinarič z Ločkega vrha se je iz Maribora, kamor je peljal sadje, z vozom vračal domov.

Ko je Mlinarič zapazil, da se mu približuje tovorni avtomobil, je skočil z voza in priletel pod kolesa težko naloženega avtomobila. Mlinarič je dobil tako hude poškodbe, da je kmalu izdihnil.

o Izredna glavna skupščina Jugoslovanskega učiteljskega združenja bo v nedeljo, 6. t. m., ob 9. dop. v Zagrebu v prostorih Radničke komore. Prosvetno ministrstvo je namreč odobrilo dopuste. JUU poziva delegate, da se zanesljivo udeležijo občnega zbora.

o Jože Rus, ravatelj zemljiške knjige v Ljubljani, je po kratki bolezni umrl.

o Inž. Leon Dostal, tehnični ravnatelj Kranjske industrijske družbe, je umrl v zdravilišču Davosu v Švici.

o Zaradi megle je treščila lokomotiva gorenjskega vlaka, ki prihaja v Ljubljano okoli pol osmih zvečer, v voz s priklopljenim strojem za kuhanje asfalta, last znanega Resovega gradbenega zavoda v Zagrebu. Do karambola, ki sicer ni zahteval človeških žrtev, pač pa je povzročil znatno škodo, je prišlo na žel. prelazu na Tyrševi cesti.

c. Umrla je 25-letna dninarica Kozar Marija iz Dobjega pri Dramljah.

c. Nesreče. Imenšek Anton, sin tkalke iz Lave si je pri padcu s klade zlomil roko. Dninar Napret Bernard iz Uniča pri Hrastniku si je pri padcu zlomil levo nogo, ravnotako Zupanc Alojz iz Sv. Urbana pri Slivnici, ko je padel pri napajanju konja v Celju pri hotelu »Pošta«. Dninarju Račiču Josipu iz Gotovelj je šlo kolo preko leve roke in mu jo zlomilo.

c. Nesreče, smrt... V bolnišnici so umrli: 28-letni Mihael, sin posestnice iz Zlateče vasi pri Novi cerkvi, ki je 23. t. m. trčil na ovinku v Taboru s kolesom v trgovca Bana iz Vojnika in je zadobil smrtno poškodbe po glavi. 69-letni vodja zem. knjige v p. Grafenauer Anton iz Laškega. 38-letna žena rudarja Jankovič Marija iz Sv. Pongrace pri Grižah. 68-letni poštni uradnik v p. Bozja Josip. — Delavca Mravljaka iz Zg. Hudinje je napadel neznan možki na poti iz Zagrada s kolom in ga poškodoval po glavi in rokah.

c. Zaključni račun o gospodarstvu mestne občine celjske in njenih podjetij za proračunsko leto 1937-38 je na vpogled pri računovodstvu od 2. do 9. t. m.

n Nj. Vis. knez namestnik Pavle je sinoči s svojim spremstvom odpotoval v Romunijo, kjer bo nekaj dni gost kralja Karola.

n Predsednik vlade in zunanji minister dr. M. Stojadinović je sprejel v svojem kabinetu madžarskega poslanika na našem dvoru Besenya.

»Joi, cilindri!«

Maribor

Nevzdržen položaj železniških uslužbencev

ZA 35LETNO VESTNO SLUŽBOVANJE 300—400 DIN MESEČNE POKOJNINE. — BORBA ZA NOV ZAKON O PROMETNE M OSEBJU. — VEČNE OBLJUBE NAJ BI ŽE ENKRAT POSTALE DEJSTVO.

Včeraj je bil v sejni dvorani Delavske zbornice v Mariboru sestanek železniških uslužbencev, ki jih je zakon o državnem prometnem osebju kruto udaril in jim skoraj onemogočil človeka dostojno življenje. Sestanek je vodil železniški upokojenec g. Andrej Bahun, ki že več let požrtvovalno vodi borbo za izboljšanje zares nevzdržnega položaja teh železničarjev. Poročal je o dosedanjih prizadevanjih te akcije, o številnih spomenicah in deputacijah, ki pa so rodile samo obljube. Železniški zakon s 1. novembra 1923 je določal, da se uslužbencem računajo vsa službena leta za stopnjo plače in za pokojnino. Toda že tri leta kasneje so vnesli novo folmačenje zakonskih določb, ki pravi, da se uslužbencem računajo samo nastavljeni leta za napredovanje. Ta sprememba je povzročila nešteto razlik med prometnim osebjem. Prva posledica tega je bila, da je bilo v območju ljubljanske železniške direkcije okoli 130 uslužbencev, ki so bili nastavljeni leta 1926, degradiranih glede stopenj plač. Ti uslužbenci, ki so že vsi imeli nad 20 let službe, so zgubili okoli eno tretjino prejemkov, to je 400 do 500 dinarjev mesečno. To znižanje je veljalo samo za uslužbence ljubljanske železniške direkcije. Drugi udarec so prejeli ti siromaki marca 1929 z naredbo, ki je določala, da

državni uslužbenec pridobi pravico na osebno pokojnino, ko izpolni 10 let službe kot nastavljenec. Prizadeži pa so imeli že po 20 in 30 let službe, toda ne nastavljeni. Končni udarec pa je bil tem železničarjem zadan z novim zakonom ali pragmatiko, ki je bila izdana 1. julija 1931 in ki je v celoti nadomestila zakon z leta 1924. Ta zakon v svojih predhodnih odredbah priznava službena leta pred nastavitvijo samo v kolikor so bili uslužbenci že pred 1. septembrom 1923 nastavljeni. Tem se priznavajo vsa službena leta za stopnjo in za pokojnino. Nastavljenim leta 1924 in 1925 se računajo vsa leta za stopnjo, ne pa za pokojnino. Vsem kasneje nastavljenim se nenastavljeni leta ne priznavajo niti za stopnjo plač niti za pokojnino. Takih revežev je v Mariboru okoli 100, ki prejemajo za 35 let službovanja samo 300—400 dinarjev pokojnine. Ker ne morejo niti živeti niti umreti, se jih loteva obup, kar je razumljivo, če mora družinski oče s 300 dinarji mesečno vzdrževati veččlansko družino. Zato je razumljiva tudi njihova borba za uvedbo novega zakona, ki naj te nečloveške krivice odstrani in v celoti popravi. Toda doslej je ostalo le pri obljubah, zato je železi, da se tem železničarjem uresničijo njihove upravičene težnje.

Dva samomora v eni noči

OB DRAVI SI JE PONOČI POGNAL KROGLO V SRCE 16-LETNI MILAN TIHEL. — V DELAVSKI ULICI SE JE OBESIL 56-LETNI MATEVŽ KRAMBERGER.

Ko je trgovski pomočnik Franc Predan iz Barvarske ulice 2. okoli tretje ure zjutraj spremljal svojo zaročenko domov na Pobrežje, je na promenadni poti pod Greifovo usnjarno ob Dravi naletel na neznanega mladeniča, ki je negibno ležal na tleh. Misleč da spi, ga je Predan pričel tresti. Ker le ni bilo glasu, je prižgal žvagalico in prestrašen opazil, da je mladenič mrtev. Iz prs mu je curčila kri, samokresa pa ni bilo nikjer. Predan je takoj odhitel na Kralja Petra trg in tam obvestil stražnika. Pri preiskavi je stražnik našel v žepu železniško legitimacijo, s katero so ugotovili mrtvečevu identiteto. Je to 16-letni zlatarski vajenec v Mariborski afineriji zlata Milan Tihel iz Vrtnice ulice 5 na Pobrežju. Dopoldne je na kraj dogodka prišla policijska komisija pod vodstvom višjega nadzornika in vodje kriminalnega oddelka policije gosp. Cajnka, policijskega zdravnika dr. Zorjana in daktiloskopa g. Grobina, ki je

truplo fotografiral. Komisija je ugotovila, da je mladenič izvršil samomor. V levem žepu površnika so našli samokres. Samomorilec je petkrat sprožil in je samokres trikrat odpovedal. Dočim je eden strel zgrešil cilj, je drugi zašel 16-letnega Tihela v srce. Njegov brat Albin je izpovedal, da je pokojni včeraj odpovedal službo, ker se je nekaj sprl. Doma je Milan dejal svoji materi, da gre v kino in jo je ob tej priliki še prosil, naj mu plača takso za izpit, kljub temu da je vedel, da ni več v službi. Vzrok samomora še ni popolnoma pojasnjen.

Komaj je komisija opravila svoj posel ob Dravi, je že bila klicana v Delavsko ulico 10, kjer so na dvorišču našli obesjenega 56-letnega bivšega občinskega delavca Matevža Krambergerja. Mož se je obesil na vratih svoje drvarnice. Policijski zdravnik dr. Zorjan je mogel ugotoviti le smrt. Nesrečnega moža so pogrnale v obup družinske razmere in du-

ševna razstrojenost. Zapušča ženo in dva starejša sina.

7. novembra lunin mrk

Če bodo vremenske prilike ugodne, bo 7. novembra mogoče v celji državi opazovati popoln lunin mrk. Mesec bo stopil v polsenco zemlje ob 20.30, v senco pa ob 21.40. Začetek popolnega luninega mrka bo ob 22.45. Konec mrka pa bo 8. novembra ob 0.7. Tokrat bo mogoče v celoti opazovati vse faze luninega mrka. Člani in prijatelji zvezdoslovskega društva naj pošljejo podatke o svojih opazovanjih na Astronomsko društvo v Beogradu, Skadarska ulica 33.

m **Novinarski klub.** Drevi ob 18.30 važna klubova seja v kavarni »Bristol«.

m **Mariborski carinski promet.** V preteklem mesecu je tukajšnja carinarnica prejela na uvozu 5.729.439,75 dinarjev, na izvozu pa 43.217,25 dinarjev. Skupni promet je znašal v oktobru 5.772.657 din. Depozitov je bilo za 592.181 dinarjev.

m **Studenške novice.** Stavba novega gospodarskega poslopja pri samostanu tako naglo napreduje, da bodo kmalu lahko podrlji tudi drugi del prvotnega hleva pri cerkvi. Upamo, da se bo planiranje trga lahko kmalu pričelo. — Občani so prejeli te dni davčne položnice za zadnje četrtletje. Res je, da so se občinske doklade zvišale od strani banske uprave za 10%. Temu so vzrok veliki izdatki, ki jih ima občina zaradi 140 učencev in učenk v meščanskih šolah v Mariboru. — Tudi gasilci bodo kmalu imeli svoj gasilski dom docela urejen. Stavbeno gibanje je v najlepšem razvoju. Veliko hišo ob Kralja Petra cesti gradi g. Krasser, v Stritarjevi ulici pa bo kmalu zrasla iz tal palača železničarskega pokojninskega fonda. Ob Obmejni cesti — blizu Rapida — pa zidajo prvi studenški hotel.

m **Najdena** je bila na Koroščevi ulici denarnica z majhno vsoto. Kdor jo je izgubil, naj se oglasi v upravi »Večernika«, Mariborska tiskarna.

m **Kolo si je »izposodil«.** K delavcu Francu Kuneju v Počehovi je prišel brezposelni delavec Ivan J. in ga prosil, naj mu za nekaj časa posodi še skoraj novo kolo. Ivan se je s kolesom odpeljal in ga orožništvo zamašilo.

m **Prebrisan tat.** Te dni je mariborska policija aretirala brezposelnega prekoveškega pomočnika Jakoba Fišerja, ki je v družbi vlomilca Okorna izvršil več tatvin. Pri preiskavi so našli v Fišerjevi kravati zlato zapestno uro, ki jo je ukradel delavki Kraserjevi v Studencih.

m **Napad na mariborskega organista.** Mariborski organist, 72 letni Franc Čirič s Koroške ceste 26 je prijavil policiji, da ga je brez povoda napadla neka ženska in ga pošteno premakastila. Zadevo bo razčistila policija.

m **Avtomobil podrl stojnico.** Sinoči je neki osebni avtomobil ob Vodnikovem trgu podrl stojnico kastanjarja Mih. Kašla in mu povzročil precejšnjo škodo.

m **Ker ni hotel po krivem pričati,** je neki mladenič na Meljski cesti napadel sodarskega vajenca Franca Požeka in mu dal več udarcev s pestjo po glavi, da je deček močno krvavel.

m **Draga ljubezen.** Z dežele je prišel v Maribor posestniški sin Anton D. in si poiskal v Vetrinjski ulici prijateljico. Ko je odhajal, je mladi Tone ugotovil, da mu je neznanica ukradla listnico z večjim zneskom.

m **Požar v župnikovi viničariji.** Včeraj je izbruhnil v viničariji stolnega župnika v Vinarjih 13 ogenj, ki je objel tudi drvarnico. Požar so pravočasno opazili in je viničar Alojz Knaflič s svojimi delavci sam preprečil katastrofo. Gasilci so prišli na pomoč, pa jim ni bilo treba stopiti v akcijo. Ogenj je nastal v dimniku, kjer so se vnele saje.

Učinkovito reklamo

izvrši **Prepisiro** Aleksandrova 12 Tel. 25-34

* **Sokol Maribor III.** priredi Martinovanje v soboto, dne 12. novembra, v gostilni »Triglav« v Košakih.

* **Za izlet v Gradec,** ki ga prireja Putnik v sredo z avtokarom, je na razpolago le še nekaj mest. Cena vožnje je din 100.— Takojšnje prijave pri Putniku.

m **Nočna lekarniška služba.** Lekarna pri Sv. Roku, vogal Aleksandrove in Meljske ceste, tel. 25-32; Mestna lekarna pri Orlu, Glavni trg, tel. 25-85.

Kino

Grajski kino. V soboto poslednji Ničevo. — Od nedelje dalje **Velike norosti.** Pavla Wesely, Rudolf Foerster.

Mariborsko gledališče

Petek, Zaprto.
Sobota, ob 20. uri: »Pokojnik«. Red B.
Nedelja, ob 15. uri: »Kar hočete«. Ob 20. uri: »Boccaccio«.

Nabrošamo Vas
da naročite Male oglase za naš list v upravi »Večernika« (Kopaljska ul. 6) ali v poslovalnici (Aleksandrova c. 13) vsak dan najkasneje do 9. ure dop.

Za soboto
pa prosimo, da naročite Male oglase že v petek dopoldne ali popoldne, ker za Male oglase, naročene šele v soboto dopoldne radi prejšnjega zaključka lista žal ne moremo sprejeti jamstva, da bodo priobčeni po želji cenjenih naročnikov.

Uorava »Večernika«

Kultura

Beograjsko kulturno pismo

Sezono jesenskih umetniških razstav v znanem umetniškem paviljonu na Malem Kalemegdanu »Cvijete Zuzorič« so odprli trije slovenski umetniki Miha Maleš, Gojmir Kos in France Gorše. Otvoritev razstave 16. oktobra, z uvodnim govorom predstavnika beograjskih upodabljačih umetnikov kiparja g. Stojanoviča, je privabila veliko številno uglednih ljubiteljev umetnosti iz prestolnice. Tudi slovenska kolonija v Beogradu je bila številno zastopana po svojih odličnih predstavnikih.

Beograd je sprejel našo trojico z velikim zanimanjem, ker je bila to po dolgih letih zopet čisto slovenska razstava treh odličnejših reprezentantov slovenske umetnosti, katero je delno že spoznal na reprezentativnih umetniških razstavah, ki so bile zadnja leta v prestolnici. Moremo reči, da je bila razstava obiskana v mnogo večjem številu, kakor so po navadi razstave tukajšnjih mojstrov. Kritike, ki so jih objavili vsi tukajšnji dnevnik, so za našo trojico naravnost laskave.

Razstava trojice se je pretekli četrtek zaključila. Z njo so naši umetniki odprli na stežaj vrata tudi ostalim našim slikarjem in kiparjem, ki so nekako z ne-

zaupanjem gledali na Beograd. Upamo, da bomo v doglednem času mogli pozdraviti v prestolnici tudi druge zastopnike slovenske umetnosti, s čimer bo polagoma ustvarjen prepotreben most med slovensko in srbsko umetnostjo.

Komaj so se vrata umetniškega paviljona zaprla za našimi umetniki, so se že v nedeljo 30. oktobra zopet odprla, da sprejmejo vase nad sto del trinajstotrice srbskih in hrvaških umetnikov iz Beograda, Zagreba in Pariza, ki predstavljajo najnaprednejše in najizrazitejše sodobne umetnike. Topot so razstavili: Stojan Aralica, B. Bogdanović, Jun, Ernest Tomašević, Nedeljko Gvozdenović, Kosta Hakman, Milo Milunović, Ivan Tabaković, Zora Petrovič, Risto Stijović (iz Beograda), Milan Konjović iz Sombora, Marko Čelebonović in Predrag Milosavljevič iz Pariza.

Poleg imenovane trinajstotrice, ki je razstavila v paviljonu »Cvijete Zuzorič«, je bila istega dne odprta tudi razstava mladega židovskega slikarja Bore Baruha v dvorani »Inženirskega doma«. Bora Baruh je gotovo eden najmlajših (rojen 1. 1911.), ki je vzbudil doslej v tukajšnji javnosti veliko zanimanja. Svoja dela je z uspehom razstavil že v Parizu

in ga je pariška kritika zelo ugodno ocenila. Topot je razstavil 40 del v olju: portrete, kompozicije in krajine. Razstava bo odprta 10 dni.

Beograjska opera je z nastopom novega direktorja, znanega dirigenta g. Lovra Matačića, zaorala na globoko. Matačić je znal že v kratkem času doseči veliko uspeha v svojem delu. Razširil je in pomnožil orkester, angažiral nove pevске moči v ženskem in moškem ansamblu ter s tem zagotovil pisan in umetniško visoko stoječ repertoar oper v letošnji sezoni. Poleg tega si je znal pridobiti za gostovanje najboljše pevске moči. Ga. Zinka Kunc-Milanova, ki je že lani ob koncu sezone nastopila v tukajšnji operi in ob tej priliki navdušila s svojim čudovito lepim glasom vso beograjsko operno publiko, je gostovala sedaj ponovno v naši operi. Pred nekaj dnevi je nastopila v »Aidi« in žela za svoj nastop ogromno priznanje. Opera je bila docela razprodana, čeprav je uprava dojučila za predstavo precej visoko vstopnino. Tudi za sobotno predstavo »Trubadurja« je vladalo veliko zanimanje in so bile že vnaprej vse vstopnice razprodane. Vsa beograjska kritika poje slavospeve njenemu glasu, ki je našel priznanje tudi njujorske publike Metropolitan. Pri predstavi Bizetove »Carmen«, ki jo je vprizorila beograjska opera v proslavo stoletnice tega dela, je go-

stovala priznana mezzosopranistka ga. Helena Sadoven, ki je dosegla prav svojo kreacijo Carmen ogromen uspeh v vseh svetovnih opernih gledališčih. Poleg nje je nastopil v vlogi Hozea ljubimec beograjske operne publike, tenor bukareške opere g. Dino Badescu. Beograjska opera ima na svojem letošnjem programu tudi vprizoritev nove opere našega priznanega mladega slovenskega komponista prof. Logarja »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« (Sablazan u dolini šentflorjanskoj), ki kateri pa se ob priliki še povrnemo.

k. **Naš rod, 3.** Mladinski mesečnik »Naš rod« postaja vedno kvalitetnejša revija in zbira okoli sebe naše najboljše mladinske pisatelje. V tej številki so zastopani s pesmijo in prozo med drugimi Ludovik Mrzel, Anton Ingolič, Anica Černejeva, Vlado Klemenčič, Alojz Gradnik, Cvetko Golar, Danica Grudnova, Karel Širok in Joža Zupančič.

k. **Roditeljski list, 3.** V tretji številki II. letnika so prispevali svoje sestavke dr. Zgeč »Naše igre«, G. Šilih »Otroške napake«, H. Družovič »Kaj je treba vedeti o glasbeni nadarjenosti otrok?«, dr. Crnek »Od rodu do rodu«, dr. Schmidt »Zdravje in poklic« in še drugi različni drobni. Mesečnik izdaja Pedagoška centrala v Mariboru.

Gospodarstvo

Gospodarsko sodelovanje z Italijo

NOVA TRGOVINSKA POGAJANJA OBETAJO, DA SE BODO RAZMERE ZNATNO IZBOLJŠALE TER DA SE BO DVIGNIL NAŠ IZVOZ V ITALIJO

V Rimu se te dni mudi naša trgovinska delegacija, ki z italijansko delegacijo vodi pogajanja o izboljšanju trgovinskih in gospodarskih odnošajev med našo državo in Italijo. Pogajanja so v glavnem posvečena vprašanju novih kontingentov, izboljšanju plačilnih pogojev in sploh vprašanju gospodarskega sodelovanja.

V naši zunanji trgovini je bila do leta 1935. Italija zelo pomemben činitelj ter kot odjemalec stalna pozitivna postavka v naši trgovinski bilanci. To blagodejno okoliščino je v veliki meri občutila tudi Slovenija, ki meji na sosednjo državo, kamor je šel iz Slovenije zlasti les. Po letu 1935 in zlasti 1936, ko so bile uvedene proti Italiji zaradi italijansko-abezinske vojne sankcije, se je gospodarsko sodelovanje z Italijo poslabšalo do tolike mere, da je to pomenilo za našo zunanjo trgovino zelo težak udarec. Kakor je prej občutila Slovenija blagodejno izvoz v Italijo, tako je po letu 1935 tembolj občutila izgubo italijanskega trga, ko je začela slovenska lesna trgovina v tako kritičen položaj, kot doslej še nikoli. Neizvestnost gospodarskega sodelovanja z Italijo je zadnja leta privedla do nemožnega stanja, ki ga nazorno ilustrirajo naslednje številke o jugoslovanskem izvozu in uvozu v Italijo za zadnje desetletje (za 1938 veljajo navedbe do konca septembra):

	izvoz v milij. din	uvoz v milij. din	izv. %	uvoz %
1928	1679	939	26	11.99
1929	1971	823	24.28	10.84
1930	1919	782	28.31	11.25
1931	1198	493	24.97	10.29
1932	705	361	23	12.66
1933	725	458	21.48	15.92
1934	797	555	20.57	15.53
1935	672	370	16.68	10.02
1936	137	101	3.13	2.49
1937	587	429	9.36	8.21
1938	238	306	6.76	8.01

Naš izvoz v Italijo je bil nasproti uvozu iz Italije vedno aktiven, letošnje leto pa se je prvič zgodilo, da presega uvoz naš izvoz za okroglo 65 milijonov din. Če pa primerjamo številke o izvozu in uvozu v prejšnjih letih, zlasti pred krizo, lahko ugotovimo, da so bili naši gospodarski odnošaji z Italijo gospodarsko zelo pozitivni, saj je nekatera leta Italija absorbirala skoraj do 1 tretjino našega izvoza v tujino. Po uvedbi sankcij pa se položaj nikakor neče izboljšati. Posebno neugodno vpliva na možnost izboljšanja kreditnega načina obračunavanja, ki je v kreditnem oziru neznošen udarec za našega izvoznika. V dobi sankcij so naše kreditne terjatve v Italiji zamrznile. Šele s posebnim sporazumom se je stvar 1936 nekoliko izboljšala, vendar pa ne toliko,

da bi prožila ugodne možnosti za razvoj gospodarskega sodelovanja.

Zadnja leta se je naš izvoz skoraj do polovice naslonil na Nemčijo. Nekateri so pričakovali, da ga bo mogoče še celo povečati. Nedavna konferenca v Beogradu pa je jasno pokazala, da to ni mogoče, pač pa je pričakovati, da se bo celo zmanjšal, kajti Nemčija se bo odslej angažirala tudi v drugih srednje-evropskih državah. S tega stališča je za našo državo zelo važno, da kmalu in čim ugodnejše poišče možnosti, da se naši gospodarski odnošaji do Italije popravijo. Seveda tudi največji optimisti ne morejo računati, da bi se povrnila stari zlati časi, kajti upoštevati je treba, da izvaja Italija zadnja leta močno avtarktično gospodarsko politiko, ki ji ne dopušča, da bi svoje finance, ki so itak preobremenjene z notranjimi posojili, v kaj večji meri obremenjevala za svoj uvoz. Kljub avtarktičnim težnjam pa se seveda tudi Italija gospodarsko ne more popolnoma izolirati, saj njeno gospodarstvo potrebuje marsikaj, kar ji lahko prav mi nudimo. Pričakovati je zatorej, da bodo sedanja pogajanja v Rimu prinesla ugodne rezultate, tako za vso državo kot tudi za Slovenijo, ki je svojčas izvažala v Italijo presežke svojih produktov.

Uradni tečaji za november

Finančni minister je za november določil naslednje uradne tečaje: 1 napoleonor 298.50 din, 1 zlata turška lira 339.70 din, 1 angleški funt 238, 1 ameriški dolar 43.75, 1 kanadski dolar 43.55, 1 nemška marka 14.50, 1 poljski zlot 8.25, 1 belga 7.40, 1 penga 8.65, 1 brazilski milrajs 2.50, 1 egiptski funt 239, 1 palestinski funt 237, 1 urugvajski pezos 15.50, 1 argentinski pezos 10.90, 1 čilski pezos 1.20, 1 turška papirnata lira 34.70, 100 albanskih frankov 1470, 100 francoskih frankov 130, 100 švicarskih frankov 1000, 100 italijanskih lir 230, 100 holandskih goldinarjev 2365, 100 bolgarskih levov 44.50, 100 rumunskih lejev 32, 100 danskih kron 940, 100 švedskih kron 1076.50, 100 norveških kron 1057, 100 španskih pezov 150, 100 grških drahem 39, 100 češkoslovaških kron 150, 100 finskih mark 92.50, 100 letonskih latov 780, 100 iranskih (perzijskih) rialov 100.

g **Obtok denarja** se je do konca oktobra spet povečal za 107.36 milijonov din pri bankovcih, pri kovancih pa za 29.5 milijona. V primeri s 30. sept. pa je obtok padel za 357.88 milijona din.

g **Pri izvozu grozdja** v bivšo Avstrijo se opozarjajo vsi izvozniki, naj v to področje ne pošiljajo blaga, ki ga izrecno niso naročili tamošnji uvozniki. Groz-

dje in tudi sadje smejo uvažati samo oni, ki so dobili uvozna in devizna dovoljenja.

g **Za poslovanje s poslovnimi knjižicami** je izdal minister za socialno politiko posebna navodila, ki so izšla 1. t. m. v »Službenih novinah«.

g **Zaščito** je kmetijsko ministrstvo odobrilo Hranilnici kmečkih občin v Ljubljani.

g **Trgovinska pogajanja s Francijo in Anglijo.** Čim bodo zaključena sedanja pogajanja z Italijo, bo naša država začela pogajanja s Francijo in Anglijo. Posebno važna bodo pogajanja s Francijo, s katero pri gospodarskem sodelovanju nikakor ne moremo priti do zadovoljivih rezultatov.

Sport

Damski državni rekordi koncem 1938

Pred kratkim se je vršilo po vseh večjih sportnih centrih tekmovanje za damsko državno prvenstvo, s čimer se je damska lahkootletska sezona več ali manj zaključila. Damski lahkootletski sport je letos jako napredoval, posebno uspešna pa je bila beogr. Jugoslavija, čije atletinje so si priborile kar 14 od 19 državnih rekordov. Prinašamo kratek pregled teh rekordov:

- 50 m: Selesković 7.2 sek.
- 60 m: Hofman 8 sek.
- 80 m: Kodrič 11.4 sek.
- 80 m zapreke: Krajinović 13.2 sek.
- 100 m: Hofman in Petrič (Primorje) 12.9 sek.
- 200 m: Hofmanova 27.5 sek.
- 800 m: Ulaga Ema (Primorje) 2:40.6 m.
- Štáfeta 4x60 m: SK Jugosl. 33.3 sek.
- Štáfeta 4x75 m: SK Jugoslavija 42.6 sek.
- Štáfeta 4x100 m: Hašk in Jugoslavija po 53.4 sek.

Borzna poročila

DEVIZE. Ljubljana. Amsterdam 2390.66—2405.26, Berlin 1757.03—1770.90, Bruselj 742.70—747.76, Curih 996.45—1003.52, London 208.59—210.65, New York 4359.76—4396.07, Pariz 116.54—117.98, Praga 150.64—151.74, Trst 230.19—233.27.

EFEKTI. Zagreb. Drž. papirji: vojna škoda 472.50—475, 4% agrarji 59—60, 6% begl. obv. 90.50—90.75, 6% dalm. agrarji 90—90.75, 7% sab. pos. 98.25—99, 7% inv. pos. 98.50—99, 7% Blair 92—92.50, 8% Blair 98—98.50. Delnice: Narodna banka 7350 d., PAB 220—225, Trbovlje 195, bl., Sladk. tov. Osijek 110 bl., Jadranska 350 d.

Jugoslavija — Argentina 5:0

V Buenos Airesu se je končalo neoficielno tekmovanje naših mušketirjev kot zastopnikov Jugoslavije z najboljšimi Argentinčini. Punčec in Pallada, ki sta vodila že po prvih dveh dnevih 3:0, sta gladko dobila tudi preostala dva singla, tako da je celoten rezultat 5:0 za Jugoslavijo. Rezultati obeh singlov: Pallada:Zapo 6:4, 6:4, 3:6, 6:0; Punčec:Russel 6:4, 6:3, 6:4. Naša mušketirja sta v teku celega tekmovanja izgubila samo eden set, ki ga je dobil Zapo proti Palladi.

Rapidov protest zavrnjen

LNP je zavrnil protest SK Rapida proti verifikaciji prvenstvene nogometne tekme Železničar-Rapid, odigrane 2. okt., ker se je na podlagi preiskave, izvedene preko s. o., prepričal, da navedbe Rapida (tema, vpliv publike na potek tekme itd.), ki naj bi bile bistveno vplivale na izid tekme, ne drži. Tekma je bila verificirana z doseženim rezultatom 2:0 za Železničarja.

MARIBOR BREZ NOGOMETA V NEDELJO.

Oblasti niso dovolile prireditve nogometnih tekem Maribor-Rapid in Slavija-Železničar, ki bi se morali vršiti v nedeljo.

PONEVERBE V UPRAVI PETROV-GRADSKÉ NOG. PODZVEZE

Pred kratkim so bile odkrite v upravi PNP velike poneverbe. Blagajnik podzveze je že skozi tri leta poneverjal manjše zneske, tako da do danes manjka okoli 10.000 din. Podzveza je v pomirjenju klubov izdala poseben komunike, v katerem pravi, da bo cela stvar najenergičnejše preiskana, v nobenem slučaju pa ne obstaja možnost, da bi podzveza oziroma klubi kaj izgubili, ker je blagajnik zmožen, kriti primanjkljaj.

s **Boks.** V soboto se bo vršil v Beogradu boks-match med Jugoslovanom Števanom Jakšičem in Francozom Jacquesom Morenom.

KRALJICA MARIJA ROMUNSKA:

Žgodba mojega življenja

Stric je bil pred vsem politik. Politika je bila edina resnična strast njegovega življenja. To smo žalibog le prekmalu občutili tudi na lastni koži. Bil je fanatik svojega prepričanja in do skrajnosti samovoljen. Znal je vse naokoli vkloniti.

Sedaj, ko sta sijaj in veličina najbolj katoliškega cesarskega dvora ugasnila in zamrla — kakor ugasne in zamre vse posvetno — nečimerno v veletoku naprej drevečih se stoletij — moram resno obžalovati, da sem bila ob času tistega obiska še tako nedozorel otrok. Vsa moja tedanja pozornost je bila posvečena samo najneposrednejšemu, direktno osebnemu. Zato se spominjam starega cesarja samo nejasno. Bil je lepe postave in eleganten. Ramena je držal malo naprej in glavo nagnjeno. V družbi se je obnašal zelo ljubeznivo, vendar se mi je zdel premalo živahen in v besedah preveč skop.

Bolj razločno mi vstaja pred očmi podoba lepe nadvojvodinje Marije Terezije. Bila je žena starejšega cesarjevega brata. Cesarica je bila, kakor v zadnjih letih življenja večinoma, tudi tedaj odsotna. Bilo pa je mnogo drugih udov cesarske rodovine, toda spominjam se samo že omenjene nadvojvodinje Marije Terezije in nadvojvode Otona z nenavadno finim obličjem. Oton je bil brat poznejše umorjenega Franca Ferdinanda. Nesrečni cesar Karel je bil njegov sin. Govorilo se je naskrivaj mnogo o pustolovskem življenju lepega nadvojvode. Takrat še nisem vedela, kaj naj

66

bi si pod »pustolovskim življenjem« predstavljala, toda te govornice so me vendar napotile, da sem mu posvetila več pozornosti.

Kako je bilo pri slavnostnem banketu, se ne spominjam več dosti, vem pa dobro, da mi je pokvaril ves večer madež, ki sem ga pri izstopu iz kočije dobila na obleko in sem neprenehoma mislila nanj ter se zanj zanimala vse bolj kakor za cesarja. Lady Monson in gospa Grecianu sta me tolažili, toda bila sem prepričana, da bi mogli opazovalci tega madeža meniti, da sem po svoji nerodnosti tako nespodobno oblečena.

Čeprav je bil kralj Karol Dunaju tako vdan, je bil to vendar edini obisk, ki nama ga je dovolil na avstrijskem dvoru. To se mi zdi še sedaj čudno. Stric sploh ni maral, da bi potovala. In kar je še bolj čudno, osebnim stikom med vladajočimi hišami ni prisojal posebne važnosti. Njemu je bilo važno le to, da se njegov nečak dobro poroči. Interesi Romunije so zahtevali, da je njen bodoči vladar v sorodstvu z vsemi evropskimi vladarskimi rodovinami. V tem oziru je bila najina poroka zelo zadovoljiva. Toda kar mene tiče, nisem imela od svojih sorodstvenih zvez nikoli nobene koristi, kajti kralj mi je le skrajno redkokdaj dovolil potovati k mojim sorodnikom ali biti z njimi v tesnejšem stiku. Za vsako potovanje, ki ni vodilo direktno k staršem, sva se morala z možem dolgo bojevati. Ob takih prilikah je nastal na dvoru kralja Karola »peklenški spektakl«. Pred njim pa seveda tega izraza nikoli ne bi bila tvegala.

Ura stiske se je bližala. Pripeljali smo se v Predeal, takrat obmejno postajo med Romunijo in Ogrsko. Zastave, vzkliki, godba, častna četa in slavnostne

množice. Dostojanstveniki v frakih in cilindrih so imeli nagovore, medtem ko je vojaška godba igrala z vsem poudarkom državno himno.

Iz sosednih vasi se je zbralo več sto kmetov s šolsko mladino. Bil je oglušujoč vrisk. Mnogoštevilni obrazi so me čisto zmešali. Zunaj je bilo strašansko mrzlo. Vse je škripalo pod nogami. Kmetje in kmetice so nosili dolge, pisane izvezene plašče. Kmetice so imele na glavah tenčice ali pa rute. Bila sem očarana in nisem mogla obrniti pogleda od teh slikovitih množic.

Nevesta vzbuja vedno radovednost. Na tisoče navdušenih obrazov se je obračalo k meni in na tisoče oči je strmelo vame. Stala sem z Nandom ob oknu in zrla doli na vse te ljudi. Bila sem zmedena. Nando mi je pomagal, kolikor mi je mogel, on se je čutil bolj domačega, toda za sprejeme se ni navduševal.

Ako gledam nazaj na tisti čas, se vidim kot nedvedno, sveta se boječe in plaho dekletce, popolno nedolžnost z glavo polno sanj in iluzij. Naglo, a popolnoma nepripravljeno sem stopila v življenje, iščoč pri drugih moči, ki je v sebi sami nisem imela. Zaupala sem vsakomur in sploh nisem vedela, da bi mogel kdo moje zaupanje zlorabiti. Prav tako se nisem znala pretvarjati in skrivati svojega pravega razpoloženja in mišljenja. Tako sem nastopila svojo trnjevo in padcev polno pot usode. In nihče me ni svaril: pazi se! In nihče me ni poučil, da to življenje ni samo sen, ampak trda in bridka resnica. Morda mi tudi ne bi bilo nič koristilo, kajti nazadnje mora vendar vsak sam sebe odrešiti. Samo živeč se učimo živeti.

(Dalje sledi.)

S sodišča**Izpred celjskega sodišča**

Na zatožno klop sta sedla Černoša in Kamenšek iz Smarja. Vsak na svojem koncu klopi sta sedela in se grdo gledala. Med razpravo je celo Kamenšek vstal in prav v dno duše ogorčen dejal, da je treba takega lažniveca, kakor je Černoša pošteno zapreti, obesiti! Černoša pa je sedel ponižno in s sklonjeno glavo na svojem koncu. Na prvi pogled se je videlo, da je dninar. Izlet od dela in slabega življenja, slabo oblečen in razkuštran. Bil je zaposlen pri Sinku, ki mu mezde ni plačeval, pač pa mu zaračunal hrano, obleko, perilo in plačeval je njegove dolgove. Baje je ostal Černoši dolžan nekaj sto dinarjev in ker je Černoša zahteval 5450 dinarjev, sta šla k notarju, kjer je dninar priznal, da mu dolguje gospodar res le nekaj stotakov. Černoša je pa vendar cediral Kamenšku tistih 2000 din od vsote 5450, ki naj bi mu jo dolgoval Sinek. Zato je dal Kamenšek Černoši že dve kravi, potem ju pa spet odvzel. Sploh je bila vsa zadeva zelo zapletena in pričar notar je izjavil, da je bil proti Sinku sklenjen cel komplot. Se državni pravnik in zagovornik sta se trdo spoprijela za Černošo, ki se je tako zagovaril, da je naperil proti njemu tožilec še eno tožbo radi prevare. Potem se je pa tudi Černoša razjezil in povedal, kako so delavci ponoči kradli kamenje za Sinka. Zagovornik ni našel drugega izhoda, kakor da je proglasil Černošo za bedaka in bebca, sodniku pa se je zdelo, da stvar ni tako enostavna in je razpravo radi nabave novih prič in spisov preložil.

Druga razprava se je vršila proti Piplu Ivanu iz Trbovelj. Bil je že večkrat kaznovan radi svoje vroče krvi in mu menda ni več za zatožno klop. Zato ni prišel na razpravo in je sodnik v njegovi odsotnosti prebral izpovedi prič in njegov zagovor. Zadeva je bila ta: Pipl je srečal v Trbovljah orožnika in se jima postavil pred nos, češ: »Kam pa greš, porka madona? Saj vem, da me zasledujeta.« In tako naprej. Orožnika sta mu baje rekla, naj bo pameten in sta šla naprej. Korajžni fant pa za njima z nožem v roki. Orožnika sta nastavila revolver in ga v imenu postave pozivala, da nož odloži. Potem sta mu nož izbila in ga odvedla. Pipl pravi, da je ovadba lažnjiva, toda vseeno bo moral sedeti mesec dni strogega zapora in plačati 200 dinarjev.

Za 2000 din 2 potvorjena podpisa

Mestni hranilnici v Ljutomeru je predložil 14. aprila letos 50-letni delavec Glavnik Peter iz Radomerja menično izjavo za posojilo din 2.000.—, na kateri sta bila zraven njega podpisana še Škerlec Anton in Kokol Ivan. Dali so mu menico, da bi jo vsi trije tudi podpisali. Šel je domov in podpisal sebe in še oba imenovana ter naslednjega dne menico predložil. Toda Škerlec in Kokol kljub zatrjevanju, da sta podpis obljubila, o tem kot prič ničesar ne vesta in obljubo odločno odklanjata.

Po 2 meseca strogega zapora za vsakega jurija in 100 din denarne kazni je le sprejel, saj sedaj po zimi v zaporih sedeti ni najhujše.

Alli je avto povozil kolesarja? Pred mariborskim okrožnim sodiščem se je vršila nad vse zanimiva razprava, ki je ostala še tem bolj zanimiva po svoji razsodbi. Že predlanskim je v Javnemu bližju Vuhreda — kakor piše obtožnica — povozil 20-letni trgovčev sin Anton Sluga kolesarja Simreicha Franca. Povozil bi ga naj s tovornim avtom, ko še ni imel šoferskega izpita. Simreichu je počila leva čelnica, zaradi česar je oslepel na levem očesu. Simreich se je peljal z Javnega na Brezno. Obtoženi Sluga in oni, ki se je vozil z njim, ves čas vztrajno trdita, da bi naj Simreich že ležal na cesti; da se je torej sam ponesrečil. Povozeni kolesar pa trdi nasprotno, da je dobro slišal udarec, nakar je izgubil za-

Zanimivosti**Katere žene so najlepše na svetu**

OKUSI IN VTISI SO NAJRAZLIČNEJŠI.

Kjer koli se sestane moška družba, pride do razgovora o ženah. In tedaj se obravnava vprašanje, katere žene so najlepše. V neki družbi so gospodje postavili isto vprašanje. Nekdo, ki je mnogo potoval po svetu, je lakonsko odgovoril: »Res ni težko, da kot izkušeni ljudje ugotovimo, katera žena je najlepša. — Mnogo smo potovali in spoznali žene vseh ras. Zato je najboljša, če vsakdo pove svoje mišljenje.«

KAJŠNA JE AMERICANKA?

Vrednost Američanke se pri nas v Evropi še ne more pravilno oceniti, je začel pripovedovati svetovni potnik. Vsi trdijo, da ima Američanka ozke boke, nepravilne obrvi in piskav glas. To vidimo tudi v filmih in beremo v različnih modnih časopisih. Toda to mnenje je popolnoma zgrešeno, kajti Američanka je predvsem žena in šele potem Američanka. Tudi ne smemo pozabiti, da živi v državi, kjer je romantika profanirana. Američanka ima vedno dovolj časa zase. In ta čas zna dobro izkoristiti. Američanka je zelo negovana in očarujoča. Po mojih mislih je Američanka najlepša žena na svetu.

ŽENE Z BALEARSKIH OTOKOV.

Jaz pa občudujem žene z Balearov, je pripovedoval neki mlad sportnik. One

vest. Zanimivo je nadalje, da avtomobilista nista naložila ponesrečenca na avto, ampak da sta ga pustila sredi ceste. Tudi mnenja izvedencev so se križala. Vendar ni mogel niti eden niti drugi izvedenec povedati ničesar konkretnega. Nazadnje je prišlo do poravnave in do oprostilne rzsodbe. Sluga bo plačal 5000 din Simreichu za odškodnino, 3500 pa za sodne stroške itd. Zanimivo je pri razpravi vsekakor to, da obtoženec kljub temu, da zanika krivdo, predlaga poravnavo. Ali je avto povozil kolesarja, še pa danes ne vemo.

Bevardijeva mati pred sodniki. Na okrožnem sodišču je sedla na zatožno klop pred mali kazenski senat treh sodnikov Pavla Bevardi, 40letna zasebnica v Spodnjem Radvanju in mati znanega pohorskega morilca. Bevardijevi in Šajteglovi imajo precej opravka s sodiščem, saj sta pred kakim mesecem sedela na isti zatožni klopi tudi Šajteglov »krušni oče« in njegova sestra. Pavla Bevardijeva je obtožena lažnega pričevanja. Že 1936. je teta Bevardijeve Sihrovski Marija prodala v Ptuj svoj del zemljišča gostilničarju in mesarju Berliču. Bevardijeva je sprejela večje vsote denarja od Berliča, ki jih je pa Sihrovski zamolčala. Obtožena je, da je na sodišču v Mariboru lažno pričala, da ni podpisala Berliču nobenih potrdil o izplačilih, ki jih je prejela za teto. Isto je potrdila s prisego ob priliki kazenskega postopanja v Ptuj. Dognano pa je, da je Bevardijeva ta denar zaveseljačila s svojim zaročencem Neratom, namesto da bi ga izročila teti.

Pavla Bevardijeva je bila za lažno pričevanje obsojena na 8 mesecev strogega zapora in na izgubo častnih pravic za 3 leta. Prijavila je priziv in revizijo.

Radio

Sobota, 5. novembra, Ljubljana: Lahka glasba s plošč; 13.20 Plošče; 17.00 Otroška ura; 18. Radijski orkester za delopust; 18.40 Pogovori s poslušalci; 20.30 Večer muzi-komedijantov; 22.15 Za zabavo in oddih. — **Beograd:** 12. Vesele plošče; 17.20 Popularne melodije; 22.15 Nočni koncert lahke glasbe. — **Sofija:** 13.25 Lahka glasba; 17.30 vojaški orkester; 21.45 Plesna glasba. — **Brusel I:** 71. Offenbachova opera »Pariško življenje«. — **Frankfurt:** 20.15 Vetterlingova opereta »Ljubavna pustolovščina«. — **Berlin:** 20.10 Mojstri operetne glasbe. **Bukarešta:** 20.15 Jazz kapela igra za ples. — **Strasbourg:** 21.30 Lahka glasba.

so dovršeno naravne in proti tujcem se obnašajo prav tako kakor proti domačinom. Od njih bi se mogle Evropejke marsičesa naučiti, ker ne želijo, da bi bilo na njih karkoli izumetničeno. Evropljanka se vedno bolj oddaljuje od svoje originalnosti. Za moj okus so najlepše žene na Balearskih otokih. Lahko rečem, da so vse lepe.

SKRIVNOSTNE INDIJKE.

Hočem vam pripovedovati o svojem srečanju z ženami Indije, je nadaljeval neki pesnik. Tudi one so prirodne, toda vsaka njihova kretnja je dostojanstvena. Kadar gredo po ulici, hodijo kakor da bi jih opazovalo tisoč kritičnih pogledov. Zaradi naravne elegance so zelo privlačne in zato so Indijci najnežnejši ljubavniki in možje. Njihova vera jim ukazuje nositi koprene, kajti ženin obraz pomeni za moža svetinjo. V stvari sami je to sicer moževa sebičnost, čeprav so prepričani, da se izraža s tem njihova brezkraina ljubezen do žene, ki je po njihovi smrti tudi pripravljena

umreti. Spoznal sem se z ženami iz Bombaya in Kalkute, ki so se oblačile na evropski način in obiskovale nočne lokale, kakor tudi teniška igrišča. Toda evropska halja jim ne more spremeniti originalnosti, zakaj tudi v evropski obleki je Indijka tajinstvena.

× **Panika med profesorji zemljepisja** je zavladala zaradi neprestanega menjavanja zemljevidov ne samo v Evropi, temveč tudi v Aziji. Zaradi zadnjih svetovnih dogodkov so odložili začetek pouka na francoskih šolah. Zadnje čase pa dobiva francosko prosvetno ministrstvo toliko pisem profesorjev, da je nastala prava kriza v tiskanju novih zemljevidov. Profesorji prosijo ministrstvo za pojasnilo, kako naj poučujejo zemljepisje. Noben založnik namreč ne tiskati novih zemljevidov z motivacijo, da se ne ve, ali se ne bodo v najkrajšem času meje zopet spremenile in bi postali tako zemljevidi zopet neuporabni, kar gre založnikom samo v škodo.

× **Pristnost diamantov** lahko preizkusi tudi laik s tem, da jih položi na jezik. Pravi kamen je namreč mnogo mrzlejši kakor nepristen.

× **Največja živeča žival** je grendlanski kit. Celo predpotopni zavrijci so ga po velikosti le malo presegali.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par; najmanjša pristožina za te oglase je din 6.—. Družbe, preklic, dopisovanja in ženitovanjski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Oglasi davka za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga je vpslati v listu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse pisemne odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znak za 3 din.

Toplo spodnje perilo

vas ščiti pred prehladom

Bogata izbira v dobri izvedbi

Tekstilana Būdefeldt

Maribor, Gosposka ul. 14

Razno**TOMAŽEVO ŽLINDRO**

18 odst. po din 110.— za 100 kg iz skladišča Maribor, vagonške količine po 92 din za 100 kg franko Ljubljana, oddaja Kmetijska družba, Meljska cesta, telefon 20-83. 2299

ŽIČNE VLOŽKE

od 85 din, afrik-madrace od 180 din, otomane od 350 din dobavlja zajamčeno »Obnova«, F. Novak, Jurčičeva 6. 2420

MORSKE RIBE

danes in jutri na razne načine pripravljene. Prvovrstno dalmatinsko viško in domače štajersko vino. Priporoča se gostilna »Otok Vis«, Sodna ulica. 2504

VABILO.

V soboto zvečer pojedina prvovrstnih zajcev in fazanov, zraven tudi dobra kapljica. Razne vrste vina. Vljudno vabi gostilna Möscha, Stolna ulica 8. 2493

GOSTILNA MERDAUS.

V soboto popoldne, dne 5. novembra pojedina gosi in piščancev. Točnije novega »Pe krčana« iz lastnega vinograda. Koncert! Se priporoča gostilničarka. 2480

Posesti**NOVOZIDANA HIŠA.**

2 kuhinji 4 sobe, drvarnica s kletjo, velik vrt, električna luč, na vogalu Gubčeve 46, Pobrežje pri Mariboru, se takoj proda za 62.000 din. 20.000 din lahko ostane. 10 let davka prosta. 2505

Prodam

ZIMSKI DAMSKI PALETOT IN ZIMSKI MOŠKI PLAŠČ srednje velikosti, zelo dobro ohranjena, ugodno naprodaj. Vprašati Maistrova 15-III, vrata 8, v soboto od 15, do 17. ali v nedeljo od 9, do 11 ure. 2508

PROTEZA
leve noge pod kolonom se proda čisto poceni. Pobrežje pri Mariboru, Gubčeva ulica 46. 2506

Lokal

LOKAL
na Aleksandrovi cesti 61 oddam s 1. decembrom 1938. Informacije v hiši. 2478

Stanovanje

OPREMLJENA SOBA,
sončna, mirna, se odda. Strossmajerjeva 28. II. nadstropje, vrata 9. 2443

STANOVANJE,
dve sobi in kuhinji po 180 din, ena soba in kuhinja 210 din. Dr. Verstovškova ul. 1, Pobrežje. 2494

SOBA IN KUHINJA
se oddata. Studenci, Ciril Metodova 14. 2479

ELEGANTNO SOBO
v centru z uporabo kopalnice oddam. Naslov v upravi. 2477

SOBA S ŠTEDILNIKOM
se odda. Zrkovska 33, Pobrežje. 2475

Službo dobi!**MESTO OSKRBNIKA ZA SENJORJEV DOM**

razpisuje podružnica Slovenskega planinskega društva v Mariboru. Samo pisemne prošnje je nasloviti na Podružnico SPD v Mariboru, ki daje pojasnila glede višine potrebne kavicje in drugih pogojev interesentom samo pisemno. 2503

HIŠNIKA.

oženjenega, brez otrok, iščemo za takoj. Prosto stanovanje v hiši. Naslov v upravi. 2476

Krasni zimski dirndli

zopet novi vzorci

Tekstilana Būdefeldt
Maribor, Gosposka 14

Poslužite se vložkov za čevlje

Temeljito in poceni negujete svoje noge s higijenskim

„SETA“ vložki.

Zahvala.

Iskrena zahvala vsem, ki so nas na kakšen si bod način tolažili pri izgubi našega blagega pokojnika, posebno g. carinskemu upravniku, gg. carinskim uradnikom in gg. carinskim uslužbencem.

Družina Mlaker.

Mal' položi dar domu na oltar!

Izdaja in urejuje ADOLF RIBNIKAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru. Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri. Velja na mesec prejeman v upravi ali po pošti 10 din, dostavljen na dom 12 din. Oglasi po ceniku. Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ul. 6. Telefon uredništva in uprave št. 25-67. Poštni čekovni račun št. 11.409.